

Podstawa wymiaru zasiłków chorobowych

Zasady ustalania

Przejdź na sklep.infor.pl

Wstęp

ZUS i uprawnieni płatnicy składek są zobowiązani do ustalania prawa do zasiłków w razie niezdolności do pracy, ich obliczania i wypłacania ubezpieczonym podlegającym ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu. W tym celu muszą znać zasady prawidłowego ustalania podstawy wymiaru świadczeń chorobowych. To od niej zależy kwota wypłaconego świadczenia. Jego błędna wysokość może spowodować niekorzystne skutki dla płatnika składek (np. nadpłata zasiłku powoduje niedopłatę składek ZUS w danym miesiącu i konieczność opłacenia zaległości wraz z odsetkami za zwłokę).

Pomocą w ustalaniu podstawy wymiaru zasiłków będzie niniejsza publikacja. Zawiera ona liczne przykłady dotyczące ustalania podstawy wymiaru zasiłków dla różnych grup ubezpieczonych, podlegających ubezpieczeniu chorobowemu zarówno obowiązkowo, jak i na zasadach dobrowolności. W poradniku wskazano przypadki wyłączenia lub przyjęcia po uzupełnieniu wynagrodzenia pracowników za niektóre miesiące z powodu braku ich nieosiągnięcia za pełny miesiąc kalendarzowy oraz sposób jego uzupełnienia, który stosuje się w niektórych przypadkach również dla ubezpieczonych niebędących pracownikami.

Publikacja zawiera także zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń chorobowych dla pracowników tymczasowych. W kilku aspektach różnią się one od zasad ogólnych stosowanych dla pozostałych pracowników.

W przypadku ubezpieczonych niebędących pracownikami omówione zostały m.in. zagadnienia dotyczące ustalania podstawy zasiłkowej z uwzględnieniem górnej granicy wynoszącej 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia także w przypadku zadeklarowania wyższego dochodu będącego dla nich podstawą wymiaru składek ZUS czy też uwzględnianie w podstawie okresu poprzedniego ubezpieczenia. Ponadto poruszono kwestie związane z ponownym ustalaniem podstawy zasiłkowej czy wypłaty zasiłków po ustaniu ubezpieczenia.

Rozdział II

Podstawa wymiaru zasiłków dla pracowników

Przedstawione w tej części zasady ustalania podstawy wymiaru dotyczą zarówno świadczeń przysługujących z ubezpieczenia chorobowego (tj. zasiłku chorobowego, opiekuńczego i macierzyńskiego oraz świadczenia rehabilitacyjnego), jak i z ubezpieczenia wypadkowego (tj. zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego).

1. Okres, z którego jest ustalana podstawa wymiaru zasiłku

Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone pracownikowi za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy, lub – w szczególnych przypadkach – z okresu krótszego (np. po zmianie wymiaru czasu pracy).

Przykład 1

Pracownica zatrudniona od 1 września 2019 r. jest niezdolna do pracy z powodu choroby w okresie od 18 do 26 listopada 2024 r. Podstawę wymiaru przysługującego jej zasiłku chorobowego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone jej za okres od listopada 2023 r. do października 2024 r.

Pojęcie „wynagrodzenie wypłacone za okres” oznacza przyjęcie wynagrodzenia za te miesiące kalendarzowe, które występują bezpośrednio przed miesiącem niezdolności do pracy, bez względu na datę ich wypłaty. Pojęcie to należy rozumieć również w ten sposób, że w podstawie wymiaru należy uwzględnić wynagrodzenie za konkretne miesiące ustalonego okresu, a nie wypłacone w miesiącach tego okresu.

1.1. Ustalanie podstawy zasiłkowej z okresu krótszego niż 12 miesięcy

W przypadku gdy niezdolność do pracy powstała przed upływem 12 miesięcy kalendarzowych zatrudnienia podstawę wymiaru zasiłku chorobowego należy ustalać,

przyjmując przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pełne miesiące kalendarzowe zatrudnienia.

Przykład 2

Pracownik zatrudniony od 8 stycznia 2024 r. jest nieobecny w pracy w związku z koniecznością sprawowania opieki nad chorym dzieckiem w okresie od 12 do 22 listopada 2024 r. Do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku opiekuńczego należy przyjąć przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pełne miesiące kalendarzowe zatrudnienia, tj. za okres od lutego do października 2024 r.

WAŻNE! Jeżeli pracownik nie został zatrudniony od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, ale w tym miesiącu przepracował wszystkie dni robocze, to wynagrodzenie za ten miesiąc uwzględnia się przy obliczaniu podstawy wymiaru zasiłku.

Dotyczy to np. takich miesięcy jak styczeń, maj, listopad, w których pierwszy dzień miesiąca jest dniem świątecznym, ale także innych miesięcy, w których ten dzień nie jest dniem roboczym. W 2024 r. takimi miesiącami są kwiecień, czerwiec, wrzesień i grudzień, a w 2025 r. będzie to luty, marzec i czerwiec.

Przykład 3

Pracownik zatrudniony od 2 września 2024 r. choruje w listopadzie 2024 r. i jest to jego pierwsza niezdolność do pracy z powodu choroby w 2024 r. Do podstawy wymiaru przysługującego mu wynagrodzenia za czas choroby należy przyjąć przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za wrzesień i październik 2024 r. Wynagrodzenie za wrzesień 2024 r. podlega uwzględnieniu, ponieważ w tym miesiącu mimo zatrudnienia od drugiego dnia tego miesiąca, pracownik przepracował wszystkie dni robocze.

WAŻNE! Jeżeli zatrudnienie pracownika ustało w trakcie miesiąca, przed upływem 12 miesięcy kalendarzowych zatrudnienia, a niezdolność do pracy powstała w miesiącu następnym, to podstawę wymiaru zasiłku stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pełne kalendarzowe miesiące zatrudnienia (art. 36 ustawy zasiłkowej i pkt 277 poradnika ZUS z 21 sierpnia 2023 r.¹).

¹ Dokument z 21 sierpnia 2023 r. pt. „Komentarz do ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – wybrane zagadnienia” jest dostępny na stronie <https://www.zus.pl/-/komentarz-do-ustawy-o-swiadczeniach-pienieznych-z-ubezpieczenia-spoecznego-w-razie-choroby-i-macierzynstwa-wybrane-zagadnienia> (dostęp 28 października 2024 r.).

Przykład 4

Pracownik był zatrudniony od 22 stycznia do 25 października 2024 r. 4 listopada 2024 r. zachorował i niezdolność do pracy orzeczona została do 6 grudnia 2024 r. Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za okres po ustaniu zatrudnienia stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie ustalone z uwzględnieniem wynagrodzenia wypłaconego za okres od lutego do września 2024 r., tj. bez wynagrodzenia za niepełne kalendarzowe miesiące zatrudnienia, czyli za styczeń i październik 2024 r.

Powyższej zasady nie stosuje się, jeżeli zatrudnienie pracownika ustało po upływie 12 miesięcy kalendarzowych.

Przykład 5

Pracownik był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony od 12 sierpnia 2023 r. do 25 października 2024 r. Już po ustaniu zatrudnienia, tj. od 7 listopada 2024 r., pracownik zachorował i niezdolność do pracy została orzeczona do 6 grudnia 2024 r. Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres od listopada 2023 r. do października 2024 r. Mimo że wynagrodzenie za październik 2024 r. zostało wypłacone za niepełny miesiąc, to uwzględnia się go w podstawie wymiaru zasiłku, ponieważ pracownik zachorował po upływie 12 miesięcy kalendarzowych zatrudnienia.

1.2. Ustalanie podstawy zasiłkowej, gdy niezdolność do pracy powstała w następnym miesiącu po zatrudnieniu lub w miesiącu zatrudnienia

Jeżeli pracownik został zatrudniony w trakcie miesiąca, a niezdolność do pracy powstała w miesiącu następnym, podstawę wymiaru zasiłku stanowi uzupełnione wynagrodzenie za miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. W tym przypadku nie przyjmuje się wynagrodzenia za miesiąc, w którym pracownik został zatrudniony, ponieważ jest to niepełny miesiąc zatrudnienia. Przyjmuje się wynagrodzenie za miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy, ponieważ jest to pierwszy pełny kalendarzowy miesiąc zatrudnienia, mimo że pracownik nie przepracował części tego miesiąca z powodu choroby.

Przykład 6

Pracownica została zatrudniona od 7 października 2024 r. W okresie od 18 do 22 listopada 2024 r. opiekowała się chorym mężem i ma z tego tytułu prawo do zasiłku opiekuńczego. Podstawę wymiaru zasiłku stanowi uzupełnione wynagrodzenie za listopad 2024 r., tj. wynagrodzenie, które otrzymałaby, gdyby przepracowała cały ten miesiąc.

Przejdź na sklep.infor.pl

